

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Diller yalnızca iletişim aracı değil, tarihsel hafızanın, kültürel kimliğin ve toplumsal varoluşun taşıyıcılarıdır. Türkiye’de milyonlarca yurttaşın anadili olan Kürtçe ise uzun yıllar boyunca inkâr, yasak ve ayrımcı politikaların hedefi olmuştur. Bugün de Kürtçeye yönelik yasal ve fiili engellemeler; eğitimden kamusal hizmetlere, kültürel üretimden medyaya kadar pek çok alanda devam etmektedir. Kürt halkının anadilinde eğitim başta olmak üzere anadilinde kamusal hizmetlere erişim hakkı ise uluslararası sözleşmelere ve anayasal eşitlik ilkesine rağmen karşılıksız bırakılmaktadır.

Kürtçenin Türkiye’de kamusal, hukuki ve kültürel alanlarda kullanımının önündeki engellerin tespit edilmesi, bu engellerin tarihsel ve sosyopolitik nedenlerinin araştırılması, çözüm önerilerinin geliştirilmesi ve politika önerilerinin üretilmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve TBMM İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Beritan GÜNEŞ ALTIN
Mardin Milletvekili

GEREKÇE

Halkların anadilini özgürce kullanabilmesi ve anadilinde eğitime erişebilmesi, demokratik toplum olmanın en temel ölçütlerinden birisidir. Zira anadili, yalnızca bir iletişim aracı değil; bir halkın hafızasının, kimliğinin ve kültürel sürekliliğinin taşıyıcısıdır. Bu nedenle anadilin kamusal ve eğitsel alanlardan dışlanması, eşit yurttaşlık ilkesinin zedelenmesi ve toplumsal barışın zarar görmesi anlamına gelmektedir. Kürtçe, uzun yıllar boyunca inkâr, yasak ve ayrımcı politikaların hedefi olmuştur. Kürtçe basın-yayın kuruluşlarının kapatılması ve kültürel üretim alanlarının daraltılması, dilin kurumsal gelişimini zayıflatmış ve kuşaktan kuşağa aktarımını güçleştirmiştir. Her ne kadar belirli dönemlerde sınırlı açılımlar yapılmış olsa da bu adımlar anayasal ve yasal güvenceye kavuşturulmamış; kalıcı ve bütüncül bir dil politikası oluşturulmamıştır.

15 Mayıs Kürt Dil Bayramı’nın kutlandığı bugünlerde anadilinin korunması ve yaygınlaştırılması noktasındaki eksiklikler dile getirilmekte; anadilinde eğitim ve dile statü talepleri güçlü biçimde ifade edilmektedir. Özellikle Kürt sorununun çözümünde önemli bir

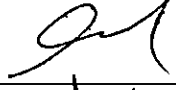

boyut olan Kürtçeye yönelik atılacak adımların kritik önemde olduğu açıktır. Bu nedenle geçmişten günümüze Kürtçeye yönelik uygulanagelen politikaların yarattığı tahribatın araştırılması ve dilin korunması ile geliştirilmesine yönelik alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi gerekmektedir. Kürtçe, uzun ve meşakkatli mücadeleler sonucunda varlığı kabul edilmiş bir dil olmasına rağmen, bu kabul anayasal güvenceye kavuşturulmamış ve kamusal hayatta karşılığı olan somut uygulamalara dönüşmemiştir. Bugün de eğitimden kamusal hizmetlere, kültürel üretimden hukuki alana ve medyaya kadar pek çok alanda hak ve erişim engelleri devam etmektedir.

Kürt halkı, tüm bu baskılara rağmen dilini yaşatmak ve kuşaktan kuşağa aktarmak için güçlü bir toplumsal irade ortaya koymuştur. 15 Mayıs 1932'de Celadet Ali Bedirxan'ın öncülüğünde yayımlanmaya başlayan Hawar dergisi, Kürtçenin Latin alfabesiyle modern yazın diline kavuşmasında tarihsel bir kırılma yaratmıştır. Bu nedenle Kürtler 15 Mayıs, 2006 yılından itibaren "Kürt Dil Bayramı" olarak kutlamaktadırlar.

Toplumsal barışın inşası ve çatışmasız bir ortamın sağlanması yönünde atılacak adımlar bakımından Kürt dili ve lehçelerinin kullanımının önündeki engellerin kaldırılması temel bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır. Kürtçeye yönelik politikaların, Kürt sorununun temel bileşenlerinden biri olduğu dikkate alındığında, bu alanda atılacak her adımın toplumsal yakınlaşmaya katkı sunacağı açıktır. Bu kapsamda, Kürtçenin gelişimini engelleyen yapısal nedenlerin araştırılması ve gerekli yasal düzenlemelerin yapılması, hem demokrasi kültürü açısından hem de toplumsal barışın tesisi bakımından önem taşımaktadır.

Demokratik ve çoğulcu toplumların temelinde yer alan kültürel çeşitliliğin korunması, ancak o toplumun bütün kimliklerine verilen değer ve saygı ile mümkündür.

Bütün bu nedenlerle; Kürtçenin Türkiye'de kamusal, hukuki ve kültürel alanlarda kullanımının önündeki engellerin tespit edilmesi, bu engellerin tarihsel ve sosyopolitik nedenlerinin araştırılması, çözüm önerilerinin geliştirilmesi ve politika önerilerinin üretilmesi amacıyla Meclis Araştırma Komisyonu'nun kurulması elzemdir.

1	SÜMEYYE BOZ ÇAKI	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
1			
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	